

de Sprokkel

vrijzinnig humanistisch tijdschrift
regio Westhoek Noord

LENTE 2024

Klimaat

V.U.: Marc Van Ouytrem, Galloperstraat 48, 8670 Koksijde | Verschijnt driemaandelijks | april - mei - juni | 12de jaargang nr. 4

Afgever: Gent X
P912985 - BC31649

de Sprokkel

de Sprokkel | 12de jaargang nr 4
april - mei - juni 2024
Verschijnt driemaandelijks
Verantwoordelijke uitgever: Marc Van Muylem
erkenningnummer: P913985
PB nummer: BC31649
Vrijzinnig Huis Koksijde
Galloperstraat 48
8670 Koksijde
M 0498 56 61 30

Contactadres Vrijzinnig huis Koksijde

Voorzitter: Joeri Stekelorum
T 058 52 08 94
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com
www.vrijzinnighuiskoksijde.be

kernredactie

Lieve De Cuyper
André Laveyne
Marc Mortier
Ard Van Moer
Marc Van Muylem

droegen ook bij aan dit nummer

Chris Asseloos
Robert Claes
Ronnie De Fossé
Nienke de Haan
Didier Pincket
Frauke Rossel
Joeri Stekelorum
Jeremie Vaneekhout
Claude Willaert
Leerlingen GO! Atheneum Veurne

Bericht aan de lezers en de auteurs

Dit tijdschrift wordt gratis verspreid binnen de vrijzinnig humanistische gemeenschap regio Westhoek Noord. Wens je dit tijdschrift te ontvangen stuur dan je adresgegevens naar vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com. Je gegevens worden, behoudens bezwaar, opgenomen in een bestand beheerd door het huisvandeMens Diksmuide en uitsluitend gebruikt voor de verspreiding van dit tijdschrift.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de door derden geleverde artikels. De kernredactie behoudt zich het recht om ingeleverde artikels te wijzigen, in samenspraak met de auteurs.

Inhoud

Editoriaal	2
Actueel	3
Column.....	4
Hoofdartikels	5-11
Jonkies	12-14
Activiteiten in de regio	15-17
HuisvandeMens	18
Gedicht	18
Lokale vereniging	19-21
Boekbespreking	22-23
In de kijker	24-25
Laatste Loodjes	26
Tuinfeest met BBQ	27

Editoriaal

Dag vrijzinnige vrienden,

Het jaar 2024 is ondertussen al flink gevorderd. Onze nieuwjaarsreceptie op 18 januari was een voltreffer. Ruim 160 leden en sympathisanten vonden de weg voor een fijn weerzien, een hartige babbel. Maar vooral, ze genoten van de hapjes en drankjes.

Vrijzinnig Huis Koksijde stelde er zijn jaarprogramma voor. Omdat we niet stil staan, zijn er dit jaar twee nieuwe initiatieven: Door-Denkens en Kunst-Zinnig. Het eerste is een laagdrempelig forum waar we mensen willen samenbrengen om na te denken en te discussiëren over een maatschappelijk thema, met de bedoeling om mensen te verbinden. Je verneemt er meer over in deze Sprokkel. Het project Kunst-Zinnig vindt plaats van 18 tot en met 20 oktober. Twee leden-kunstenaars nodigen twee andere kunstenaars uit om samen tentoon te stellen in functie van een thema. Het thema van de eerste editie is verbondenheid. Daarbij zullen we inzetten op maximale beleving én communicatie met laagdrempelige acties waarbij we mensen samenbrengen.

Met deze twee initiatieven sluiten we daarmee aan op een van de belangrijkste doelstellingen van ons Vrijzinnig Huis Koksijde: mensen met elkaar in contact brengen die het vrijzinnig humanisme genegen zijn. Die naar elkaar willen luisteren en van elkaar willen leren. Dat is ook de opzet van de activiteiten die onze lidverenigingen voor jullie dit jaar in petto hebben. In de activiteitenkalender vind je daarvan het overzicht.

Leren moeten we alvast zeker nog wanneer we tastbaar de gevolgen van de opwarming van de aarde zien en ondergaan. Klimaat, een thema dat bijna dagelijks in de media aan bod komt. Logisch dus dat we in dit nummer van De Sprokkel hier aandacht aan besteden.

Alvast veel leesplezier, en noteer zeker ons Tuinfeest met BBQ op zondag 23 juni in je agenda.

Met vrijzinnige groeten,
Joeri Stekelorum
voorzitter Vrijzinnig Huis Koksijde

Duurzaamheid is een van de kernwaarden van deMens.nu. Zorg dragen voor jezelf, elkaar en de planeet zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In die zin overstijgt duurzaamheid de ecologische dimensie: het slaat ook op het streven naar rechtvaardige sociale en economische verhoudingen. Binnen deMens.nu werd een ecoteam opgericht. Meer info op <https://demens.nu/het-ecoteam>

Word fan van Vrijzinnig Huis Koksijde op facebook!
www.facebook.com/vrijzinnighuiskoksijde

Hoe vrij denk jij? Doe de test.

Durven twijfelen geeft je de vrijheid om kritisch te denken, scherpt je geest aan, confronteert je met je eigen vooroordelen.

Hoe vrij denk jij? Ga naar www.hoevrijdenkij.be, vul de 10 vragen in en ontdek je resultaat. Door deel te nemen, maak je bovendien kans op een mooie prijs.

Deze test werd ontwikkeld door deMens.nu, de koepelvereniging van Nederlandstalige vrijzinnig humanistische verenigingen in Vlaanderen en Brussel. Met dit initiatief willen we mensen doen nadenken over thema's die ons, vrijzinnig humanisten, nauw aan het hart liggen.

Binnen de campagne organiseren we ook verschillende evenementen en bieden we brochures aan over fake news, polarisatie en democratie.

Nieuwe brochure 'Abortus en dan' en website waar je digitaal een boodschap kan delen

In een nieuwe campagne pleiten LUNA abortuscentra vzw en deMens.nu voor meer begrip en minder taboe rond abortus en zwangerschapskeuzes en voor een abortuswet die mee is met de tijd.

De campagne omvat de uitgave van een boekje 'Abortus, en dan?' waarin abortus op een toegankelijke en laagdrempelige manier wordt uitgelegd en gevisualiseerd. Via de uitgave geven we mensen die een abortus hadden ook een stem door hun verhalen en ervaringen te delen. Van een aantal illustraties zijn ook postkaartjes gemaakt. Via www.abortusendan.be kan je een kaartje kiezen en een boodschap delen. De gebundelde boodschappen worden overgemaakt aan de politieke partijen om zo aandacht te vragen voor het thema en te pleiten voor een nieuwe abortuswet.

In elk huisvandeMens vind je een aantal exemplaren van de brochure. Ook voor de leerkrachten NCZ bevat deze folder veel nuttige informatie, zeker in combinatie met het nieuwe lespakket.

Voorafgaande zorgplanning: online infosessies

Welke wilsverklaringen bestaan er en hoe kan je die correct invullen? Raak wegwijs in levenseindekeuzes en documenten via een online infosessie rond voorafgaande zorgplanning georganiseerd door huisvandeMens West-Vlaanderen.

Hoe kan ik een behandeling weigeren als ik het zelf niet meer kan zeggen? Wat als ik dement word? Ik vind orgaan donatie mooi maar ben ik niet te oud? Hoe zit dat met euthanasie?

De infosessies zijn 100% praktijkgericht. We overlopen stap voor stap welke wilsverklaringen bestaan en hoe je die correct kan invullen. Daarbij staan jouw vragen en ervaringen centraal.

Interactief & to the point dus, zodat jij na deze sessie weer een stap verder bent in jouw zorgplan.

Data en tijdstippen online infosessies:

do, 28 mrt. om 14:00 - do, 16 mei om 14:00 - di, 8 okt. om 14:00 - do, 28 nov. om 14:00

Deelname is kosteloos. Inschrijven: brugge@demens.nu of 050 33 59 75. Je ontvangt kort vooraf een deelnamelink per mail. Bekijk de dienstverlening van het huisvandeMens rond het levenseinde op www.laatsteloodjes.be

De kijk van ... Ard

Het klimaat verhit al geruime tijd niet alleen de planeet, maar ook de gemoederen. Er zijn klimaatontkenners, klimaat-sceptici, klimaatextremisten en zogenaamde klimaat-realistten. Ik behoor tot geen van bovenstaande categorieën. De toestand op het vlak van het klimaat wordt wel eens samengevat in vijf Engelse zinnestjes, die volgens mij de nagel op de kop slaan: “It’s real. It’s us. Experts agree. It’s bad. There’s hope.”

1) It’s real. De klimaatverandering en de opwarming van de aarde zijn feiten. De laatste tien jaren waren de tien warmste jaren sinds het begin van de metingen in 1850, als men per jaar de gemiddelde oppervlaktetemperatuur –van het land en de oceanen– op aarde in aanmerking neemt.

2) It’s us. De mens is de voornaamste oorzaak van de klimaatverandering. Broeikasgasen zoals CO₂ zijn gasen in de atmosfeer die de warmte van het aardoppervlak absorberen en gedeeltelijk terugzenden naar de aarde. Het gewone of natuurlijke broeikaseffect dat voor een evenwichtige temperatuur op aarde zorgt wordt versterkt door menselijke activiteiten zoals de verbranding van fossiele brandstoffen en ontbossing. Dit mechanisme wordt goed begrepen en de omvang ervan is vrij duidelijk. Toch willen of kunnen vele mensen de invloed van de mens op de klimaatverandering –en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid– niet onder ogen zien.

3) Experts agree. Experten zijn het erover eens dat het klimaat verandert en dat menselijke activiteiten hieraan ten grondslag liggen. Deze wetenschappelijke consensus is zelf wetenschappelijk onderzocht: terwijl in 2011 ‘slechts’ tussen de 97% en de 98% van de experten het hierover eens was, was dit aandeel in 2021 gestegen tot ongeveer 99,85%.

4) It’s bad. De toestand is ernstig. Hierover kan men wel al enigszins van mening verschillen. ‘Slecht’ en ‘ernstig’ zijn immers geen wetenschappelijke termen. In de toekomst

zullen de uitdagingen echter alleen maar groter worden. Zo is het duidelijk dat de klimaatmigratie toeneemt. Geschat wordt dat het aantal klimaatvluchtelingen tegen 2050 zal oplopen tot meer dan honderd miljoen. Extreme weersomstandigheden, zoals hittegolven en periodes met zware regenval, komen steeds vaker voor. Ook wordt dikwijls uit het oog verloren dat een aanzienlijk deel van de CO₂ in de atmosfeer daar in normale omstandigheden nog vele honderden of zelfs duizenden jaren aanwezig blijft. Zelfs indien we erin zouden slagen om onmiddellijk volledig te stoppen met de verbranding van fossiele brandstoffen zou de opwarming van de aarde in eerste instantie dus nog gewoon doorgaan.

5) There’s hope. De toestand is niet hopeloos. Zolang er leven is, is er immers hoop. De vraag is echter of deze hoop gerechtvaardigd is. Het is in ieder geval hoopvol dat het bewustzijn rond de klimaatproblematiek groeit.

Als de klimaatverandering ter sprake komt, dan hoor ik vaak: ‘t Zal wel gaan. Als het zal gaan, zal het echter niet vanzelf gaan. Natuurlijk is het mogelijk dat de mens er vroeg of laat in zal slagen een opzienbarende wetenschappelijke of technologische oplossing te vinden voor het klimaatprobleem. Op dit moment is er echter geen indicatie dat dit zal lukken. Pogingen om CO₂ op een kunstmatige manier aan

de atmosfeer te onttrekken werpen tot nu toe bijvoorbeeld geen vruchten af. Hoewel we alles in het werk moeten stellen om een wetenschappelijke of technologische doorbraak te forceren, mogen we er niet blindelings van uitgaan dat zo’n doorbraak er ooit zal komen. Dat zou een blind vooruitgangsgeloof zijn. We kunnen het ons niet veroorloven niets te doen en gewoon te geloven dat alles wel goed zal komen. Elk blind geloof, of het nu in een god, in de vooruitgang of in iets anders is, kan gevaarlijk zijn.

Ard Van Moer

Het Voor-de-Mens-Geschied-Klimaat

Iedereen kan vaststellen dat de opwarming van de atmosfeer onverminderd haar gang gaat en dat op alle continenten van de wereld de extreme natuurrampen van jaar tot jaar heftiger en frequenter worden.

Toch wordt er beweerd dat het nog niet te laat is om de klimaatverandering onder de 1,5°C te houden, wat nodig is om onomkeerbare klimaattoestanden te vermijden. Ongeacht of deze belofte nog kan worden behouden, klinkt dit een beetje vreemd. Hebben de bosbranden, overstromingen, orkanen, droogte- en hittegolven met temperaturen die nu vlot over de 40°C gaan en weken en maanden aanhouden dan geen onomkeerbare gevolgen? Dat de noordelijke ijszee en zuidelijke ijskap aan het verdwijnen zijn, zijn dat ook geen onomkeerbare fenomenen?

Als enige concrete actie is er de Parijse klimaatdoelstelling - een belofte, niet meer - om tegen 2050 CO₂-neutraal te zijn. Men vraagt zich af wat het één met het ander te maken heeft. Want al mocht deze belofte over vijftig jaar gerealiseerd zijn, wat zou dat ondertussen veranderen aan de extreme (en toekomstige nog extremere) klimaattoestanden? Waarom zou alles dan in een plooi vallen en op welke termijn? Mystérieus...

De reden voor al deze onduidelijkheden is eenvoudig: de olielobby en andere grote economisch belanghebbenden hebben decennialang zo goed hun werk gedaan dat de ernst van de klimaatopwarming onder de mat van grote verwarring is geveegd. Aan ons om deze mat van grote verwarring bij een hoekje op te lichten en te kijken.

1. Het ontstaan van het 280ppm-klimaat

Eerst een beetje fysica. CO₂ is een broeikasgas in de atmosfeer dat van nature in de relatief kleine hoeveelheid van 280 ppm voorkomt (280 ppm = 280 CO₂-moleculen per miljoen(!) deeltjes lucht of 0,03%). Het bijzondere aan een broeikasgas is dat het de warmte die van het aardoppervlak afstraalt vasthoudt en op die manier aan heel de atmosfeer een temperatuur geeft van gemiddeld 14,5°C. Daarmee zijn broeikasgassen het voornaamste verwarmingselement van het klimaatsysteem; zonder CO₂ zou de gemiddelde temperatuur van de aarde -18°C geweest zijn, een eeuwige diepvriesijstijd.

Dan een beetje prehistorische ontstaansgeschiedenis van het klimaat. Wat men met zekerheid weet, is dat sinds zestig miljoen jaar (toen de gemiddelde oppervlaktetemperatuur 30°C bedroeg) de hoeveelheid broeikasgassen steeds in dalende lijn is gegaan en dus ook de temperatuur van de atmosfeer. Een deel van de broeikasgassen werd uit de lucht via biologische processen omgezet in fossiele stoffen

die in de grond bedolven raakten. Tot het laatste miljoen jaar, wanneer er een soort van stabilisering optrad: de CO₂-concentratie daalde verder naar 180 ppm ('ijstijd', gemiddelde temperatuur 10°C), maar steeg dan weer naar 280 ppm ('warme tijd', gemiddelde temperatuur 14,5°C), om opnieuw naar 180 ppm te zakken, enzovoort, telkens in periodes van grofweg zo'n honderdduizend jaar. Voor de rekenknobbels, dit is een verandering van zegge en schrijve 0,1 ppm per 100 jaar. Dit fenomeen bleef duren tot zo'n vijftienduizend jaar geleden vanaf wanneer de CO₂-concentratie werkelijk op 280 ppm stabiliseerde. Hiermee was uiteindelijk het ons welbekende klimaat van 14,5°C (zoals onze grootouders nog hebben gekend) gevormd. Deze periode noemt men het Holoceen en alles leek erop te wijzen dat er geen ijstijden meer zouden komen. Het aards paradijs was daar.

2. Heel korte evolutiegeschiedenis van de mens

Zeven miljoen jaar geleden verschenen de eerste rechtop lopende mensachtigen. Drie miljoen jaar geleden verschenen daaruit de menssoorten met als bijzonder kenmerk de steeds maar grotere hersenvolumes, een verdrievoudiging (van 500 cm³ tot 1500 cm³). En zo, driehonderdduizend jaar geleden, verscheen uiteindelijk de Homo sapiens - wij! - ten tonele. Ten slotte was het tijdens het Holoceen dat de Homo sapiens uitzwermd naar alle uithoeken van de wereld en dat zijn beschavingsopmars begon.

3. Het voor-de-mens-geschied-klimaat

Leggen we nu de geschiedenissen van het klimaat en van de mens naast elkaar, dan merken we hoe parallel deze verlopen. Het moet zijn dat het klimaat buitengewoon geschikt was voor de evolutionaire ontwikkeling van de mens. Het moet ook zijn dat, gezien de wieg van de mens in Afrika stond, deze blijkbaar weinig last gehad heeft van de 'ijstijden' de laatste driehonderdduizend jaar. Het moet ten slotte ook zijn dat de neolithische revolutie, toen de mens van rondzwermende jager-plukker tot landbouwer werd en zich in nederzettingen vestigde, haar voordeel deed met het stabiele 280ppm-klimaat van het Holoceen. Het is in dit gunstige, stabiele, gematigde klimaat dat de Homo sapiens de wijde wereld introk, een wereld rijk aan planten, dieren en voedsel.

Het grote besluit is dat het klimaat van het laatste miljoen

jaar buitengewoon geschikt was voor het verschijnen van de mens. Het is trouwens een basisstelling van de darwinistische evolutieleer: iedere soort past zich aan de omgeving aan om te kunnen overleven, maar ook de omgeving moet voldoende ongewijzigd blijven om het overleven van de soort blijvend te ondersteunen. Vandaar dat we tot deze boude hypothese komen: het 280ppm-klimaat van het Holoceen was optimaal geschikt om de verschijning en ontwikkeling van de Homo sapiens mogelijk te maken. We noemen dit klimaat dan ook het 'voor-de-mens-geschied-klimaat'.

4. Vernietiging van het voor-de-mens-geschied-klimaat

En toen, tweehonderd jaar geleden, kwam de industriële revolutie en dolf de mens de CO₂ die de aarde gedurende miljoenen jaren in fossiele vormen allerhande uit de atmosfeer had gehaald en veilig had bedolven onder de grond, op een mum van tijd terug op, verbrandde ze voor de energie en dumpte de opnieuw vrijgekomen CO₂ in de lucht. Vandaag bedraagt de CO₂-concentratie bijna 420 ppm, 50% meer dan het normale 280 ppm, een stijging van zo'n 50 ppm per honderd jaar!

De gevolgen bleven niet uit: voor de extreme weertoestanden kon de mens enkel op de vlucht slaan, met achterlating van hebben en houden, want een klimaat van 420 ppm is ongeschikt voor de mens. Het gaat eigenlijk niet over een 'verandering' van het klimaat, maar over de vernietiging van het voor-de-mens-geschied-klimaat.

5. Herstel van het voor-de-mens-geschied-klimaat

Het is duidelijk dat er voor de mens geen keuze is dan als de weeromstuit het voor-de-mens-geschied-klimaat te herstellen, stel tegen 2050. Vanuit zuiver biologisch-natuurkundige noodzaak, maar ook als ethische plicht tegenover zichzelf, de volgende generaties en al het leven op de planeet. Voor de mensheid is het de grootste uitdaging ooit om de atmosferische CO₂-concentratie terug te brengen tot 280 ppm, want mislukken is geen optie.

(Voor het vervolg op dit verhaal - hoe de antropogene CO₂ uit de atmosfeer halen - verwijzen we naar De Fossé, R., Het 280ppm Klimaatnoodplan, een uitweg uit de klimaatimpasse, 2022, op de blog van het Humanistisch Verbond, <https://www.humanistischverbond.be/blog/792/het-280ppm-klimaatnoodplan/>)

Ronnie De Fossé

"Ronnie De Fossé is burgerlijk ingenieur, filosoof én kind van Mei '68. Hij maakt zich al decennialang danig zorgen over alle rampspoeden van het Antropoceen, waarvan de klimaatopwarming hem het meest verontrust."

Koksijde Klimaat Klaar tegen 2030

De klimaatverandering zie en voel je ook in Koksijde. Winters worden natter, zomers droger, buien heviger, droogteperiodes langer, ... Hoe groot de gevolgen zullen zijn, hangt af van het klimaatbeleid dat we voeren met acties die we samen ondernemen. Die acties moeten helpen om ons aan te passen aan de gevolgen die er nu al zijn (klimaatadaptatie) en moeten verdere gevolgen zoveel mogelijk beperken (klimaatmitigatie).

Geen eenvoudige opdracht. De uitdagingen zijn groot, maar dat zijn ook onze ambities. Koksijde ondertekende als een van de weinige gemeenten in Vlaanderen het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1. Globaal gezien wil de gemeente Koksijde 55 % minder CO₂ uitstoten en jaarlijks 3 % energie besparen tegen 2030 (t.o.v. 2019). Koksijde ondertekende ook het burgemeestersconvenant waarmee we rechtstreeks aan Europa beloven om inspanningen te leveren.

Door de klimaatuitdaging samen met de burgers aan te gaan, kunnen we Koksijde nog aantrekkelijker, gezonder en comfortabeler maken. De acties kan je in 4 thema's indelen:

1. Vergroening

- 21.851 bomen (1 boom per inwoner)
- 10,7 km haag (0,5 m haag per inwoner)
- 22 natuurgroenperken van minstens 10m² (1 extra natuurgroenperk per 1000 inwoners)

Bomen zijn nodig om onze gemeente koel te houden in periodes van hitte. Struiken zijn dan weer een hulp om het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan. Samen verhogen ze de beeldkwaliteit van Koksijde en zorgen voor een positief effect op onze mentale rust.

- a) Doe mee aan de groepsaankoop Behaag je tuin. Bestellen kan elk jaar tussen 1 september en 15 oktober.
- b) Zorg voor een klimaatrobuuste tuin: maai je gras maar als het nodig is en laat het minstens 5 tot 7 cm lang als je het afrijdt. Plant zoveel mogelijk

streekeigen soorten in je tuin die kunnen groeien in zandgrond. Dat verhoogt de kustsfeer en dus ook het vakantiegevoel.

- c) De groendienst plant elk jaar heel wat bomen en struiken. Het Munitiedepot en de boomgaard van Ten Bogaerde zijn mooie voorbeelden die worden aangeplant.

2. Energie besparen en lokaal produceren

- 1500 gezamenlijke renovaties, waarvan de helft meteen fossielvrij.
- 44 gezamenlijke hernieuwbaar energieprojecten: 22 projecten van 18 kWp per project voor einde 2025 en 22 projecten van 36 kWp tegen 2030.
- 1500 huishoudens uitnodigen voor een klimaat Tafel voor einde 2024 en een voorstel van renovatietraject op maat voor elke deelnemer voor einde 2025.
- 1 wijkverbetering met gezamenlijke renovatie met oog voor sociale diversiteit.
- 45 energiegemeenschappen oprichten (stimuleren)
- VerLEDden van de openbare verlichting
- Lokaal warmteplan: hoe kunnen we warmte genereren in onze gemeente?
- Lokaal sloopbeleidplan: stimulans om oude gebouwen af te breken

Vlaanderen heeft een historische achterstand op vlak van woningrenovatie. Tegelijkertijd worden ook heel wat daken niet gebruikt om zonnepanelen op te leggen. Koksijde wil haar inwoners stimuleren om beide te doen. De grootste uitdaging is ongetwijfeld de renovatie van heel wat woningen en appartementen die nog onvoldoende geïsoleerd zijn:

- a) De gemeente Koksijde biedt samen met de provincie West-Vlaanderen het duurzaam bouwadvies van Acasus gratis aan inwoners aan.
- b) De gemeente Koksijde organiseert klimaat Tafels voor burgers en voor professionelen uit de immosector, de VME's en notariskantoren. Op 19 januari 2024 werd in het cultuurcentrum Casino Koksijde een klimaatavond georganiseerd.
- c) De gemeente Koksijde is trekker voor de gezamenlijke renovatie van de Silicowijk in Koksijde-Dorp en wil Koksijde-Bad ook klimaatrobust maken.

3. Mobiliteit

- 43 deelwagens (2 wagens per 1000 inwoners)
- 328 laadpunten voor elektrische wagens (1,5 laadpunt per 100 inwoners)
- 21,8 kilometer nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad (1 meter per inwoner)

De overstap naar koolstofvrije auto's gebeurt gestaag. De uitrol van laadpalen trekt zich de komende maanden

op gang binnen Koksijde. Mensen die zelf geen ruimte hebben, kunnen een publieke laadpaal via de Vlaamse Overheid aanvragen.

- a) De gemeente Koksijde heeft sinds begin 2023 9 deelwagens ter beschikking voor haar inwoners en een veelvoud aan deelfietsen. Hiervoor ontving Koksijde een Vlaamse award als Sterkste nieuwkomer in autodelen.
- b) De gemeente Koksijde is sinds jaren een fietsgemeente: de heraanleg van de Van Buggenhoutlaan, Kerkstraat Koksijde Dorp, Wulpen Dijk... zorgden recent nog voor veiligere en betere fietspaden. Koksijde werd ook genomineerd als fietsgemeente 2024. Samen met 8 andere gemeenten of steden uit 165 deelnemende Vlaamse steden of gemeenten. Ondertussen heeft Koksijde van west naar oost al 14 km veilige fietsstraten.

4. Water

- 2,19 ha ontharding (1m² per inwoner)
- 21.851 m³ hemelwater opvangen/infiltreren/bufferen (1m³ per inwoner)

Koksijde is zo'n 4.400 ha groot. 630 ha is volledig verhard, doel is om samen met de bewoners daarvan 2,19 ha te ontharden.

Droogtestress en regenbommetjes: de regen die in Koksijde uit de lucht valt, zoveel en zo lang mogelijk op Koksijds grondgebied houden is de uitdaging. Op die manier blijft het peil van het grondwater op niveau.

- a) Opmaak Hemelwater en Droogteplan door Aquaduin: samen met de drinkwatermaatschappij en de buurgemeenten worden actieplannen opgemaakt: infomoment voor burgers 5 december.
- b) Tegelwippen: de gemeente Koksijde ondersteunt haar inwoners om de tuin te ontharden.
- c) Eigen infrastructuurwerken met aandacht voor netto-ontharding: Koksijde Dorp 'Plein', Wulpen Dijk, kerkplein Oostduinkerke...
- d) Koksijde zet in op infiltrerende straatkolken. Dankzij de zandgrond kan het water makkelijk in de grond dringen. Alleen moeten we het de tijd geven om dit te doen.
- e) Inventaris van de gemeentelijke gebouwen in opmaak om te onderzoeken hoe we nog meer hemelwater kunnen opvangen en hoe we het opgevangen water kunnen hergebruiken.
- f) Blue Dealproject: inrichten van natuur voor het ophouden van hemelwater (Tepelhoornstraat)

Wil je weten wat je zelf kunt doen om Koksijde klimaat klaar te maken? Surf dan naar de website www.koksijde.be/klimaat want vergeet niet: bij elke klimaatactie wint iedereen!

Claude Willaert, Klimaatregisseur Koksijde
T. 058 53 34 64

Naar een eerlijk klimaatbeleid

Je hebt het zelf misschien ook wel gedacht: het voorbije jaar was een straf jaar. Dat vond ik alleszins zeker zo. Omwille van veel redenen, maar zeker ook op vlak van klimaat. Ik heb met grote ogen staan kijken hoe er in binnen- en buitenland lustig werd gepleit voor klimaatpauzes. Alsof het klimaat zich op pauze laat zetten. Vraag dat maar eens aan de mensen die vorige zomer hun vakantiebestemming ontvluchtten omwille van hevige branden en extreme hittegolven. Vraag dat maar eens aan de mensen in de Westhoek of de Denderstreek die nog niet zo heel lang geleden voor de zoveelste keer met zandzakjes sleurden en kniehoog in de waterrellende zaten. Of vraag het maar eens aan de mensen die in Pepinster wonen, in Wallonië en hun hele hebben en houden zagen wegspoelen door de waterbom in 2021. Voor mij maken al die dingen één ding heel duidelijk: in plaats van te treuzelen en alles op z'n beloop te laten, willen wij heel duidelijk actie. Politieke, collectieve actie. Want het is niet jij, als individu, die verantwoordelijk bent voor de klimaatactie en evenmin ben jij in je eentje verantwoordelijk om de crisis op te lossen. We hebben nood aan grote, collectieve en impactvolle politieke actie. Actie om de gevolgen van de klimaatcrisis, zoals droogte en overstromingen – wat we in de Westhoek maar al te goed kennen – terug te dringen. En actie om de klimaatcrisis in de kern aan te pakken. Daarmee voorkomen we rampen, maar zorgen we ook gewoon voor een aangenaamere, gezondere wereld. En wie wil dat nu niet?

Onze planeet beschermen, dat is onze gezondheid beschermen en de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen beschermen: het is immers hun toekomst waar het om gaat. Onze planeet beschermen, dat is

zorgen voor een bloeiende, gezonde economie waarin we materiaal hergebruiken, met betaalbare, groene energie van bij ons. Dat is ervoor zorgen dat fietsen genieten is, in plaats van stressen op een moordstrookje. Dat is werk maken van beter en goedkoper openbaar vervoer dat je vlot en veilig op je bestemming brengt. In de stad én daarbuiten. Dat is zorgen voor meer natuur, want een gezonde omgeving start met groen in de buurt.

Voor ons is het heel duidelijk. Die toekomst, die bereik je alleen met eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt. Want het zijn de mensen die het moeilijkst rondkomen, die de klimaatcrisis vaak het eerst en het hardst voelen: je zal maar in een slecht geïsoleerde woning wonen, waar je uit je vel bibbert in de winter en de muren oploopt door de hitte in de zomer. Wij willen daarom van de ecologische keuze de goedkoopste en gemakkelijkste keuze maken. Denk aan beter en goedkoper openbaar vervoer, in heel het land. Zodat volwassenen vlot op hun werk geraken, kinderen veilig op school en ouderen niet meer vastzitten in hun dorp.

Eerlijk klimaatbeleid, dat betekent ook werk maken van groene, betaalbare energie van bij ons: de goedkoopste energievorm die er is en de enige die daalt in prijs. Dankzij onze minister Tinne Van der Straeten verdrievoudigen we de hoeveelheid wind op zee tegen 2030. De omslag naar meer goedkopere, groene energie van bij ons is daarmee écht ingezet. En de winst is voor het klimaat én voor je portemonnee. De facturen laag houden, dat doen we met meer hernieuwbare energie én door ervoor te zorgen dat energie – en geld – niet meer langs slecht geïsoleerde muren, daken en vloeren wegstroomt zoals vandaag veel te veel gebeurt. De Vlaamse woningen zijn bij de slechtst geïsoleerde van Europa. Als het van ons afhangt, dan zetten we een renovatiesprint in en zorgen ervoor dat iedereen tegen 2050 in een energiezuinige en gezonde woning kan wonen. Een sprint is meer dan het sukkeldrafje van de klimaattreuzelaars in de Vlaamse regering vandaag: aan het tempo waarmee zij renoveren blijven duizenden Vlamingen in de kou staan, letterlijk. Het moet sneller én het moet eerlijker. Vandaag gaat meer dan de helft van het budget van renovatiepremies naar de dertig procent rijkste gezinnen. Tegelijk zegt

veertig procent van de Vlamingen dat ze wel willen renoveren, maar het spaargeld er niet voor hebben. Eerlijk klimaatbeleid zorgt ervoor dat het geld óók gaat naar mensen die moeilijk rondkomen en neemt ook hen mee. Dat kan heel eenvoudig door ook die mensen te helpen renoveren, met prefinanciering als ze zelf geen spaargeld hebben en de investering betaalt zichzelf vervolgens terug via een lagere energiefactuur

Eerlijk klimaatbeleid, dat betekent dat we de grote vervuilers doen betalen en hen aansporen om te vergroenen. Want dat is de toekomst. Wereldwijd zijn de 100 grootste vervuilers verantwoordelijk voor 71 procent van de CO₂-uitstoot. Het is niet eerlijk dat die grote vervuilers nog elk jaar fiscale voordelen krijgen die oplopen tot in de miljarden en dat gewone mensen opdraaien voor de gevolgen van de klimaatcrisis. In een betere, eerlijkere toekomst zetten we vervuilende subsidies om naar klimaatsubsidies en investeren we in maatregelen die het leven eerlijker, groener en gezonder maken voor iedereen.

Om het klimaat te beschermen, is het nodig dat we ook onze natuur beschermen. De twee gaan hand in hand. Natuur is de beste én goedkoopste bondgenoot die we hebben in de strijd tegen de klimaatcrisis: meer dan de helft van de CO₂-uitstoot wordt opgenomen door de natuur. Natuur pakt de klimaatcrisis in de kern aan én heeft ook een beschermende functie. Gezonde natuur beschermt ons tegen extreme weersomstandigheden zoals droogte en overstromingen. Zorgt voor verkoeling bij hitte. Maar

onze natuur verdwijnt razendsnel: in Vlaanderen wordt nog elke dag een voetbalveld aan bos gekapt. Dat is compleet absurd, we hebben onze natuur nodig. Wijken met veel groen zijn trouwens ook aangenamer om in te leven en ook een stuk gezonder: de lucht is er zuiverder, kinderen spelen meer buiten. Onze natuur beschermen, is onze gezondheid beschermen. Wij willen natuur in elke wijk. Want een gezonde, fijne buurt om in te leven, dat zou niet mogen afhangen van de wijk waarin je woont.

2024 wordt een druk verkiezingsjaar en ook een beslissend jaar. Dat er verandering komt, dat is zeker. De enige vraag die rest is wélke verandering. Als het van ons afhangt, dan wordt het een positieve, progressieve verandering. Waarbij we klimaatreuzelaars en klimaatontkenners het nakijken geven en werk maken van eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt. Dat is de toekomst waar wij voor kiezen. Voor welke toekomst kies jij?

*Jeremie Vaneeckhout
Covoorzitter Groen*

Weerbaarheid tegen misinformatie over klimaatverandering

Klimaatwetenschap is een complex onderwerp. Maar de kern van de huidige verandering van ons klimaat kan gelukkig simpel worden samengevat; het is echt waar, menselijk gedrag is de oorzaak, experts zijn het daarover eens, de situatie is ernstig, maar er is nog steeds hoop.

Helaas duikt er vaak misinformatie op als het gaat over onderwerpen waar wetenschappelijke inzichten botsen met gevestigde wereldbeelden of kunnen leiden tot beleidsmaatregelen die een behoorlijke impact hebben op het dagelijkse leven. Zulke misinformatie kan het begrip van wetenschappelijk bewijs verstoren, het vertrouwen in wetenschap, democratie en belangrijke organisaties ondermijnen, polarisatie aanwakken én het voor wetenschappers moeilijker maken om zich publiekelijk uit te spreken. Maar één van de meest verraderlijke aspecten van misinformatie is toch wel dat het accurate informatie teniet kan doen. Wanneer mensen worden geconfronteerd met feit en fictie, maar niet weten hoe ze het conflict tussen de twee moeten oplossen, bestaat het risico dat ze zich afwenden en zowel feit als fictie verwerpen.

De impact die de al decennia voortdurende desinformatiecampagne rondom klimaatverandering heeft gehad is daar helaas een goed voorbeeld van. Het VN-klimaatpanel IPCC noemt misinformatie zelfs één van de obstakels die zowel overheden als het publiek ontmoedigen om de door de mens veroorzaakte klimaatverandering met de beno-

digde ambitie aan te pakken.

Wat kunnen we doen?

Het tegengaan van de consumptie en verspreiding van misinformatie is een flinke uitdaging en vraagt om een veelzijdige strategie. Een algemeen bekende methode is het debunken van misinformatie. Deze aanpak richt zich op de bestrijding van misinformatie nádat deze is verspreid. Correcties zoals fact checks en inhoudelijke weerleggingen kunnen effectief zijn, maar zijn ook vaak tijdrovend, kostbaar en lastig om snel in te zetten. Misinformatie blijft daarnaast gemakkelijk hangen; mensen blijven er vaak op vertrouwen, zelfs na een feitelijke correctie.

Anticiperen

Gelukkig zijn er, naast het effectief weerleggen van misinformatie, nog een aantal methoden ontwikkeld waarmee de maatschappij zich kan wapenen tegen misinformatie over onderwerpen als klimaatverandering. In plaats van achteraf te reageren op misinformatie, is het

bijvoorbeeld ook mogelijk om te anticiperen. We kunnen onszelf en anderen mentaal voorbereiden op onjuiste of misleidende informatie die nog komen gaat, net zoals we ons voor kunnen bereiden op de komst van een schadelijk virus middels vaccinatie.

Door iets te leren over bestaande misleidende retorische trucjes en claims voordat je ze in het wild tegenkomt, ben je beter op je hoede en het stelt je daarnaast in staat om de zogenaamde 'mind parasites' en 'info bugs' te herkennen én te weerstaan op het moment dat ze daadwerkelijk voor je neus staan. Omdat je er minder vatbaar voor bent, zul je ook minder geneigd zijn om onjuiste informatie te verspreiden, en door het te benoemen als je het tegenkomt, kun je anderen er zelfs tegen beschermen. Je zou het leren herkennen van die misleidende trucjes dan ook kunnen zien als het opbouwen van cognitieve antilichamen.

Het idee dat de weerbaarheid tegen misleidende informatie kan worden vergroot door vroegtijdige blootstelling aan een afgezwakte vorm van misinformatie wordt 'inoculatie theorie' genoemd. Het belangrijkste doel van deze methode is niet om hardcore wetenschapsontkenners op andere gedachten te brengen. Het doel is om verdere verspreiding van misinformatie te voorkomen. Doordat deze aanpak zich richt op de gebruikte misleiding en handvatten biedt, maar mensen niet vertelt wat ze moeten geloven, kan ze aansluiting vinden bij een breed publiek.

Inoculatie begint altijd met de waarschuwing dat er sprake kan zijn van misleiding en manipulatie, zodat mensen beseffen dat ze kwetsbaar zijn. Vervolgens wordt een oplossing geboden door de handvatten te bieden om de misleiding te doorzien. Dit kan worden gedaan door uitleg te geven over vaak gebruikte onjuiste of misleidende narratieven óf over veel gehanteerde misleidende retorische trucjes:

Narratief

Deze vorm van inoculatie kan een goede oplossing zijn voor onderwerpen die geplaagd worden door zombie-argumenten; mythen die nooit lijken te sterven, hoe vaak ze ook worden weerlegd. Klimaatverandering is daar een goed voorbeeld van. Je zou misinformatie over het klimaat kunnen groeperen in vijf categorieën die, niet geheel toevallig, opvallende parallellen vertonen met de vijf belangrijke aspecten die in de eerste alinea van dit artikel werden genoemd; er is niets aan de hand, de mens is niet verantwoordelijk, klimaatwetenschap is onbetrouwbaar, klimaatverandering is geen probleem en oplossingen zullen niet werken. De conclusie van al deze claims is altijd dezelfde; we kunnen blijven doen wat we al deden.

Uit een grootschalige analyse bleek dat de laatste twintig jaar vooral de misleidende en onjuiste claims die zich

richten op oplossingen en op de betrouwbaarheid van klimaatwetenschap prominent aanwezig zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld over claims die zich richten op de vermeende schadelijkheid of ineffectiviteit van oplossingen of op zogenaamde vooringenomenheid van wetenschappers.

Techniek

Op techniek gebaseerde inoculaties leggen de retorische trucjes of denkfouten uit die worden gebruikt om te misleiden. Hierbij kun je denken aan pseudo-experts die twijfel zaaien, aan het cherrypicken van data om een onjuiste claim te ondersteunen, of aan het gebruik van stropoppen die spelen met de geloofwaardigheid van experts.

Het voordeel van de aanpak die zich richt op de gebruikte technieken is dat ze werkt bij een breed scala aan onderwerpen. Het blijkt dat het uitleggen van de misleidende trucjes die bijvoorbeeld door de tabaksindustrie worden gebruikt, mensen ook weerbaarder kan maken tegen het gebruik van diezelfde strategieën door mensen die twijfel zaaien over klimaatverandering, een pandemie of biodiversiteitsverlies.

Het opbouwen van weerbaarheid kost tijd

Eén keer iets horen over de verschillende misleidende technieken is helaas niet genoeg. Je hebt tijd nodig om wat je leerde te overdenken, misschien een en ander uit te zoeken en om er met anderen over te praten. Het herkennen van misleidende trucjes of claims is soms lastig en vereist oefening. Inoculatie is, net als vaccinatie, het begin van een proces. Cognitieve antilichamen hebben tijd nodig om zich te ontwikkelen.

Inoculatie is, naast bijvoorbeeld debunken, labelen, regelgeving, transparante algoritmen en het stimuleren van betrouwbare nieuwsorganisaties, één van de vele instrumenten die kunnen worden ingezet in de strijd tegen misinformatie. En het leuke is dat elk individu direct met dit instrument aan de slag kan. Wie weet bereiken we dan ooit het moment waarop we kunnen spreken van iets dat lijkt op 'groepsimmunitet'. Dat zou de kans dat we gezamenlijk kiezen voor die zo broodnodige ambitieuzere aanpak van urgente crises zoals klimaatverandering wellicht wat groter maken.

*Nienke de Haan
is vrijwilliger bij Skeptical Science, de internationale non-profit-organisatie voor educatie over klimaatwetenschap en bij Cranky Uncle, het cartoonkarakter dat je helpt om je weerbaarheid tegen misinformatie te vergroten. Daarnaast schrijft ze af en toe voor het Nederlandse KlimaatVeranda.nl*

Jonkies

Naar aanleiding van het thema Klimaat, is het toch belangrijk om hierover de mening van een aantal jonkies te kennen. Didier Pincket, vakleraar aardrijkskunde, en Frauke Rossel, vakleerkracht Niet-confessionele zedenleer, hebben tijdens hun vakgebied met de leerlingen van het GO! Atheneum Veurne dit onderwerp dan ook bespreekbaar gesteld.

De teksten zijn letterlijk overgenomen van de leerlingen, zodat het op deze wijze 'hun' tekst blijft.

Onze dank dan ook aan de schrijvers zijnde: Yore Dereepere, Alexi De Meyer, Gabrielle Bourda, Juta Markey, Tika Schiettecatte.

Het klimaat

Het klimaat, de toestand van onze moeder aarde.

"There is no planet B!"

We horen hoe slecht het eraan toe is, doen we wel genoeg? Mijn mening over de klimaatzaken volgt in dit stuk.

Sommige zaken hebben een kleine impact op ons dagelijks leven maar maken wel het verschil voor onze aarde. Denk maar aan de plastic bekertjes of rietjes die sinds kort verbannen werden. Ik vind dit een positief gegeven, we kunnen met een klein gebaar een grote impact hebben op zwerfvuil en biologische afbreekbaarheid. Papier en karton kunnen perfect gerecycleerd worden, kan men dat dan niet met plastic? Verlaag dan de plastic productie en herbruik meer producten of grondstoffen. Volgens mij is stopzetten van de productie van bepaalde goederen geen goede zaak, ga voor een circulaire economie en herbruik.

De wegwerpmatras, zo worden we vaak genoemd. Kledij gemaakt in China van synthetische materialen die moeilijk afbreekbaar zijn. Is dat dan wel aanvaardbaar? Onze fabrieken krijgen strenge normen opgelegd, "Zuiver je afvalwater en steek luchtfilters!" De lokale bedrijven worden met de vinger gewezen. Strenger en strenger, doen onze medebewoners van de aarde dat dan ook? Lucht stopt niet op de grens. We delen alles op de planeet, lucht, water, grond(stoffen)... Oost-Aziatische fabrieken produceren zonder veel normen. Afvalwater verontreinigt met kleuring vloeit in beekjes. Daar gaat ons schaarse water, ons kostbaar drinkwater dat ons in leven houdt.

Waterschaarste, bijna iedere zomer komt het boven. "Vul geen zwembaden en was je auto niet!". Zal het ooit zover komen dat we in drinkwaternood zitten? Volgens mij komt er ooit een tijdperk waarin water duurder zal worden dan olie. Olie is vervangbaar maar water niet. Het is een basisrecht voor alle burgers, toch? Alle kerncentrales dicht tegen 2022, vervolgens gestaakt door een energiecrisis en uitgesteld naar april 2023. Onhaalbaar! Volgens mij moet er eerst een alternatief zijn.

Hoe kan je overstappen van grijs naar groen zonder alternatief? Dat werd door de regering ook ingezien, toen verplaatste men de deadline naar oktober 2025.

België heeft de draagkracht (momenteel) niet om op groene stroom verder te gaan, waarom gaan we dan even niet verder op kernenergie tot we er zijn met groene stroom? Kernenergie blijft van alle vormen nog altijd het meest effectief, het minste afval t.o.v. de energieproductie. Groene stroom is ook niet zo onschuldig. Windmolenwieken bijvoorbeeld, men kan er niets meer mee aanvangen na hun levensduur. Zo groen is het ook niet om een biologisch vreemd product te begraven in de aarde. Kijk bijvoorbeeld naar de elektrische wagens, ze zijn beter dan verbrandingswagens. Tot nu toe wel, maar wat doen we met het overschot aan kapotte accu's waar we niets mee kunnen aanvangen noch recyclen? Ik vind dit niet zo verantwoord als men ons wil laten geloven. Een elektrische wagen gaat gemiddeld minder lang mee, ik veronderstel dat er dan geen rekening werd gehouden met de afvalproductie die dan ontstaat. Wat is opnieuw het nut van elektrische wagens die niet opgeladen worden met groene stroom? Ik zie daar ook weer minder nut in aangezien er toch weer vervuiling is om die energie op te wekken. Ik versta wel dat door de afwezigheid van de verbrandingsmotor er geen uitstoot en daardoor ook minder vervuiling is. Daardoor is er relatief weinig productie van koolstof.

Al bij al ben ik blij dat ons probleem gezien wordt en dat we er als één team voor willen zorgen dat we vooruitgang boeken. Alle kleine beetjes helpen en Rome was ook niet op een dag gebouwd, dus beetje bij beetje raken we er wel. We moeten ons blijven inzetten en onze problemen niet onder stoelen of banken steken en er iets aan doen. Enkel als je een probleem durft benoemen kan je er iets aan doen. Hopelijk kunnen we dit volhouden en de toestand verbeteren/stabiel houden zodat we kwaliteitsvol en gezond kunnen leven op een mooie aarde.

Tika Schiettecatte

De visie van jongeren over het klimaat

Klimaatverandering is een wereldwijde of regionale verandering in klimaatpatronen door de toenemende broeikasgassen in de atmosfeer. De oorzaak van die toenemende broeikasgassen is het stijgend gebruik van fossiele brandstoffen, en de uitstoot van metalen door vee.

Wij zelf liggen niet wakker van de klimaatverandering, maar we denken er toch vaak eens aan. Het is tenslotte ook onze toekomst die ervan afhangt en dat is niet onbelangrijk. Op sociale media kom je vaak aan klimaatgelinkte filmpjes tegen, die je aandacht er toch wel bij houden. Wakker liggen we er niet van, omdat het nog geen zware, directe gevolgen heeft op ons als persoon.

Zelf doen we kleine dingen, die toch een groot verschil maken voor het klimaat, zoals: met de fiets of het openbaar vervoer naar school gaan, zuinig omgaan met energie, in kringloopwinkels shoppen, eigen groenten/fruit kweken in de tuin...

Andere jongeren kunnen ook helpen door al deze hulpmiddeltjes toe te passen, maar ook deze voorbeelden kunnen helpen: minder vlees eten, niet met het vliegtuig op reis gaan, lokale producten kopen, geen plasticen wegwerpflesjes gebruiken, niet met plastic rietjes drinken...

Om te weten of je goed bezig bent kun je de voetafdruktest van WWF afleggen.

Duurzaamheid is een ontwikkeling die bijdraagt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die

van de toekomstige generaties tekort te doen. Wij vinden duurzaamheid een positieve maatregel, omdat het die klimaatverandering tegenwerkt op een manier die onze levenswijze niet verstoort. Hier enkele voorbeelden: afval scheiden, groene stroom gebruiken, milieubewust reizen,...

Mijn medeleerling en ik denken dat de bezorgdheid om het klimaat generatiegebonden is. Volgens ons werd vroeger niet echt gekeken naar de omstandigheden van het klimaat en welke impact het zou hebben jaren later. Wij zijn de generatie die de gevolgen zullen moeten dragen daarvan. Het is dus aan ons om maatregelen te nemen en op te volgen, om de klimaatverandering tegen te gaan. De generatie die achter ons komt zal het waarschijnlijk nog moeilijker hebben dan onze generatie.

Greta Thunberg, één van de bekende klimaatactivisten. Ze is het gezicht van de wereldwijde klimaatbeweging. Ze heeft een sterke mening over de

klimaatverandering en uit dat in haar emotionele speeches. Ze begrijpt niet waarom er zo weinig wordt gedaan aan de klimaatverandering. Vaak doet ze mee aan extreme klimaatacties. Het is mooi dat ze al op jonge leeftijd opkomt voor het klimaat, maar soms gaat dit wel eens te ver. We vinden dat ze door heel weinig mensen serieus wordt genomen.

Alexi De Meyer

Jongeren zitten in met hun toekomst en of deze problemen geen grote gevolgen zullen hebben op onze leefomgeving. We vragen ons af wat we hieraan kunnen doen, of wij zulke grote ondernemingen kunnen waarmaken, en of het aan ons is om deze problemen op te lossen en of het zin heeft.

Klimaatverandering

De uitstoot van broeikasgassen met als gevolg de opwarming van de aarde is iets waar tegenwoordig veel over wordt gesproken. De belangrijkste vorm van broeikasgassen is CO₂, waar iedereen iets aan kan doen (minder vlees eten, sorteren, met de fiets rijden ...). Soms wordt de moed van jongeren om iets aan het klimaat te doen opgegeven doordat er zo weinig aan wordt gedaan, daardoor denken wij vaak dat wat we doen weinig zin heeft omdat er geen grote initiatieven worden genomen. We hebben het gevoel dat we geen grote stappen kunnen ondernemen doordat we zo jong zijn en onze stem niet kunnen laten horen. We vragen ons ook af of dit aan ons ligt.

Erbij horen

Jongeren lopen vaak rond met de nieuwste telefoon, hebben ook veel kleren... Dit is natuurlijk niet goed voor

het klimaat en is allesbehalve duurzaam. Dit kan natuurlijk ook het gevolg zijn van onzekerheid bij tieners, wat natuurlijk ook niet te vermijden is. Ze willen meedoen met de meerderheid en laten zich beïnvloeden door het merendeel, ook al staan ze hier niet altijd achter. Jongeren zijn zeer materialistisch. Ze hechten meer belang aan het bij de meerderheid horen dan aan het klimaat, natuurlijk heb je hier ook uitzonderingen in: Greta Thunberg.

Greta Thunberg

Greta Thunberg is één van de grootste klimaatactivisten, ze is amper 20 jaar en is al 5 jaar bezig met het redden van de aarde. Ze onderneemt actie aan de hand van klimaatmarsen en nog veel meer. Vele jongeren zouden hier een voorbeeld aan moeten nemen. Wij kijken op naar hoe ze zich inzet voor onze aarde en daarmee ook onze

toekomst. Er zijn veel jongeren die hetzelfde denken maar geen grote stappen durven ondernemen. Greta Thunberg is een groot voorbeeld voor deze mensen.

Duurzaamheid

Hoe duurzaam jongeren zijn hangt af van hoe ze er thuis op hamerden: hoe ze zijn opgevoed en hiermee leerden omgaan. Sommige gezinnen die het minder breed hebben, hebben niet de mogelijkheid om bijvoorbeeld duurzame producten te kopen aan het dubbele van de prijs. Wij letten er onder andere op dat we herbruikbare flessen gebruiken, of onze kleding een nieuw leven geven door ze te verkopen of langer te dragen. We doen dit natuurlijk tot het mogelijke. De leefomgeving doet natuurlijk ook veel aan het gedrag van

tieners, als iemand het heel breed heeft zal zijn/haar voetafdruk groter zijn dan die van iemand die in armoede leeft.

Onze toekomst

Wij en vele andere tieners zijn bezorgd over onze toekomst en die van onze eventuele nakomelingen, hoe wij binnen een bepaalde tijd zullen moeten leven, wat de gevolgen zullen zijn van de klimaatverandering, en hoe weinig we nog gaan kunnen doen aan deze problemen. Jammer genoeg zijn er ook jongeren die zich niet inzetten en de klimaatopwarming stimuleren door bijvoorbeeld afval op de grond te gooien of respectloos om te gaan met de aarde.

Gabrielle Bourda & Juta Markey

Wat moeten we nu doen ?

Watertekort in Afrika, wateroverlast in België, extreme temperaturen en het verdwijnen van ijs, er gaat geen week voorbij zonder een nieuwsbericht over het klimaat. Met een duurzame waterstoffrein op reis, enkel maar streekgebonden producten uit het seizoen eten of je haren wassen met een shampoo-bar. De klimaatverandering is overal zichtbaar en nog steeds een probleem.

Politici zeggen ons met mooie woorden wat we mogen en wat niet. Ze verkondigen nieuwe wetten en gekke regels en vertrekken dan met hun privéwagens terug naar huis. We zijn allemaal schuldig. Als we dus allemaal eens gewoon bij onszelf zouden beginnen. Als we allemaal duurzaam zouden proberen te leven. Maar dat is natuurlijk niet altijd even makkelijk. Wil je biologisch winkelen, ben je een stuk meer geld kwijt. Je wilt investeren in gerecycleerd materiaal? Reken dan maar op een dure rekening. Voor sommige mensen is dit dus gewoon onhaalbaar.

‘Kunnen we dan niet gewoon allemaal iets kleins doen?’ denk ik dan vaak. Een beetje minder lang douchen, ons afval recyclen, spullen hergebruiken, vaker de fiets nemen.

Maar helpen al deze zaken wel? Is het wel genoeg? Ik kan dan wel eens de fiets nemen, maar als 100m verderop iemand zijn vliegreis boekt, wat heeft dit dan voor nut?

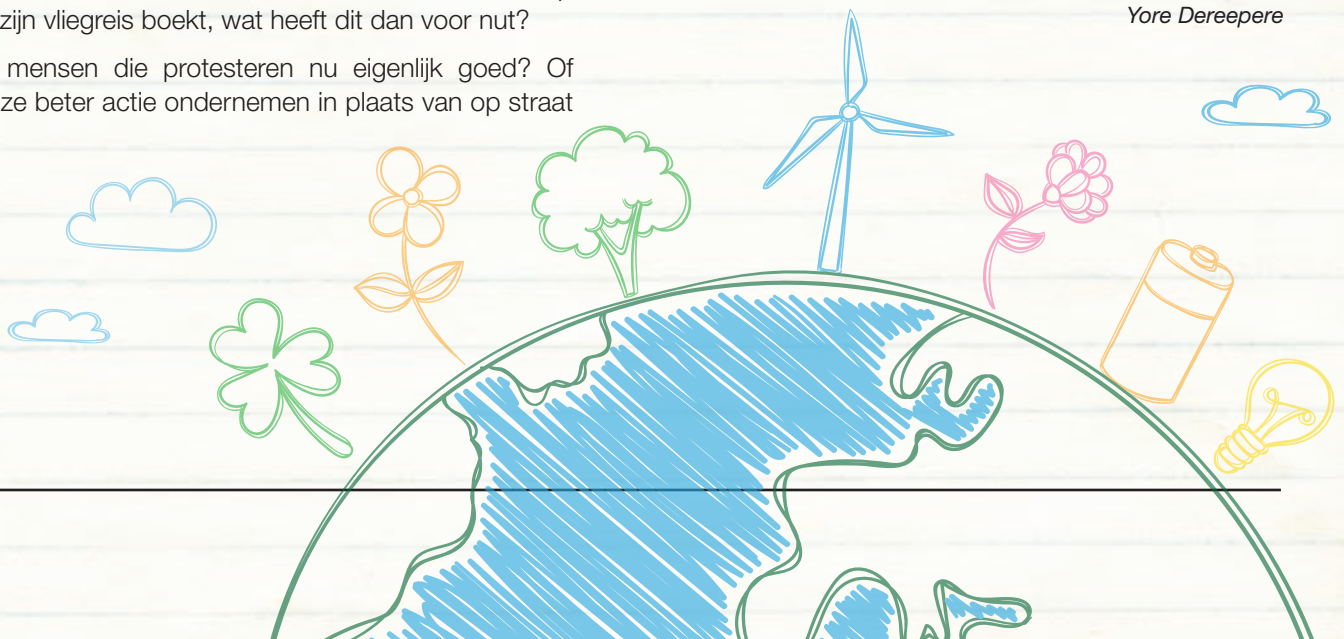
Zijn de mensen die protesteren nu eigenlijk goed? Of zouden ze beter actie ondernemen in plaats van op straat

te komen? Kunnen we het klimaat nog redden? Zijn wij het probleem? Is er wel een probleem? Verandering is toch normaal?

Al deze zaken houden mij wakker, spelen in mijn hoofd. ‘Doe iets aan de klimaatverandering’, zeggen ze. ‘Save our planet!’, scanderen ze. Maar hoe? Ik denk erover na en probeer iets te doen. Maar hoe verleidelijk is het niet om gewoon je leven te leiden? Soms wil ik gewoon even mijn ogen sluiten en alles vergeten. Hoe verleidelijk is het niet om gewoon verder te doen zoals je bezig bent? Om dan toch maar een plastic zakje te vragen, gewoon omdat dit handiger is? De niet-biologische tomaatjes dan toch maar te kiezen boven de twee keer zo dure biologische?

Want, wat kan ons nog redden, en wat moeten we nu precies doen?

Yore Dereepere

Lezing 'Extreem rechts - De geschiedenis herhaalt zich niet' door dr. Vincent Scheltiens

Organisator: Vermeylefonds Koksijde
Datum: donderdag 11 april
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: 5 euro / leden 3 euro (koffie inbegrepen)

Extreem rechts is een hardnekkig fenomeen dat regelmatig terugkeert en waarvan de curve vaak geflattened, maar nooit gecrusht werd. Termen als fascisme en populisme helpen ons nauwelijks verder. De spreker pleit voor ernstige reflectie en debat en roept op om actie te ondernemen, om mensen opnieuw warmte, hoop en perspectief te verschaffen.

INFO: Maurits De Picker - depicker.maurits@skynet.be - 0477 29 38 37

Door-Denkers – thema "vergrijzing"

Organisator: Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: zondagen 21 april, 9 juni, 22 september en 17 november
Uur: 10u – 11u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: gratis

Een nieuw initiatief waarbij we samen met alle deelnemers van gedachten wisselen over het thema "Vergrijzing" – zie meer info in deze Sprokkel

INFO: Fred Hamerlinck – dr.hamerlinck.foundation@gmail.com

Bezoek expo "5+1 - Paul Delvaux in dialoog"

Organisator: Willemsfonds
 Veurne – De Panne - Koksijde
Datum: zondag 21 april
Uur: 14u15
Locatie: Kunstencentrum Ten Bogaerde Koksijde, Ten Bogaerdelaan 10
 Samenkomst om 14u15 aan het Kunstencentrum

INFO: veronique.hubrecht@gmail.com

Lezing "Huidkanker belicht. De zon als vriend en vijand." door dr. Fred Hamerlinck

Organisator: Mensen & Wetenschap Westkust i.s.m. Willemsfonds en Humanistisch Verbond
Datum: donderdag 9 mei
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: 5 euro (koffie inbegrepen) 3 euro voor leden

Huidkanker komt ook in onze streken meer en meer voor. Deze aandoening leidt onze aandacht naar de gevaren bij blootstelling aan de zon. En dat niet alleen bij langdurig "zonnebaden". Een expert uit eigen streek, nl. dermatoloog dr. Fred Hamerlinck aan het woord. Hij brengt ons zijn jarenlange ervaring in binnen- en buitenland tijdens een aangename en leerrijke lezing. Just in time voor de zomer!

INFO: marc-mortier@telenet.be - 0475 97 21 98

Arno en Ensor

Organisator: Willemsfonds
 Veurne - De Panne - Koksijde
Datum: zondag 19 mei
Uur: 14u30
Locatie: eigen vervoer naar Koninklijke gaanderijen in Oostende
Prijs: vermoedelijk 30 euro

Bezoek met gids aan de fototentoonstelling van Arno gefotografeerd door zijn vriend Danny Willems. Om 16u gegidst bezoek aan het James Ensorhuis / 17u30 drink aangeboden in "Toupe".

INFO: Eddy Deboyser - deboyser.eddy@skynet.be - 0473 89 39 14

Lezing 'Geheugensteuntjes' door Dr. Christel Geerts

Organisator: Vermeylenfonds

Koksijde

Datum: dinsdag 28 mei

Uur: 14u30

Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde,
Galopperstraat 48

Prijs: 5 euro / leden 3 euro
(koffie inbegrepen)

Dr. Christel Geerts (VUB), auteur van het boek "Geheugensteuntjes" geeft tips en technieken tegen het alledaags vergeten.

INFO: Maurits De Picker - depicker.maurits@skynet.be - 0477 29 38 37

Lezing "Ken Jezelf" door Tinneke Beeckman

Organisator: Vermeylenfonds

Koksijde

Naam Activiteit: Lezing "Ken
Jezelf" door Tinneke Beeckman

Datum: donderdag 13 juni

Uur: 14u30

Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde,
Galopperstraat 48

Prijs: 5 euro / leden : 3 euro
(koffie inbegrepen)

Wat kan je troosten? Is je verlangen gevaarlijk? Waarvoor kun je dankbaar zijn? In een moedige zoektocht naar zelfkennis leidt Tinneke Beeckman ons langs de grootste geesten uit de filosofie en wereldliteratuur: van Socrates, Hannah Arendt en Albert Camus tot Marcel Proust en Virginia Woolf.

INFO: Maurits De Picker - depicker.maurits@skynet.be - 0477 29 38 37

Symfonieorkest Vlaanderen "Poska dirigeert Beethoven 8"

Organisatie: Willemsfonds De

Panne - Veurne - Koksijde

DATUM: donderdag 13 juni

UUR: 20u

LOCATIE: Concertgebouw
Brugge

INFO: veronique.hubrecht@gmail.com

Tuinfeest met BBQ

Organisator: Vrijzinnig Huis

Koksijde

Datum: zondag 23 juni

Uur: deuren: 11u00 - start: 11u30

Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde,
Galopperstraat 48

Prijs: 29 euro voor leden, 35 euro
voor niet-leden

We sluiten het voorjaar af en zetten de zomer in met een gezellige BBQ, bij mooi weer op ons terras en in de tuin.

INFO: Joeri Stekelorum - 0494 53 28 63 - vrijzinnghuiskoksijde@gmail.com

ZONDAGEN IN HET VRIJZINNIG HUIS KOKSIJDE

Elke zondag is de bar van het Vrijzinnig Huis Koksijde open van 11u. tot 13.30u.

Ideaal voor een gezellige babbel en een drankje!

Door-denkers

“Door-denkers” is een nieuw initiatief van Vrijzinnig Huis Koksijde, als opvolger van het filo-café. We willen diepgaande reflectie stimuleren en betekenisvolle verbindingen stimuleren. We geloven in de kracht van gedachten en de impact van gedeelde ervaringen. We willen een ruimte creëren waar mensen worden uitgedaagd om na te denken over relevante maatschappelijke thema's, deel te nemen aan zinvolle gesprekken en uiteindelijk te streven naar een diepere verbinding tussen alle deelnemers. We moedigen deelnemers aan om hun mening te delen, verschillende perspectieven te verkennen, om op die manier tot nieuwe inzichten te komen.

We werken vanuit het principe dat ware verbinding begint bij begrip, en begrip begint bij oprecht luisteren en delen.

Of je nu een doorgewinterde denker bent of net begint met je reis van zelfontdekking, Door-denkers heet je van harte welkom. Samen zullen we niet alleen inspirerende dialogen creëren, maar ook een vriendenkring opbouwen die gedreven wordt door nieuwsgierigheid, respect en de gezamenlijke wens om te groeien.

Het **jaartheme** voor 2024 is “**vergrijzing**”, waarbij we de deelnemers uitnodigen om na te denken over de zingeving van het ouder worden. Met als doel: de bewustwording over de uitdagingen van de vergrijzing vergroten en de gemeenschap mobiliseren om oplossingen te vinden hoe de verbinding met jongere generaties kan versterkt worden.

Meer info bij de moderators: Fred Hamerlinck, Ronny Verlet en Marc Mortier.

Mail: dr.hamerlinck.foundation@gmail.com

De eerste sessie vond plaats op zondag 25 februari.

De volgende sessies zijn gepland op zondagen 21 april, 9 juni, 22 september en 17 november, telkens van 10u tot 11u30. Nadien is er de mogelijkheid om samen te genieten van een aperitief.

Dienstverlening

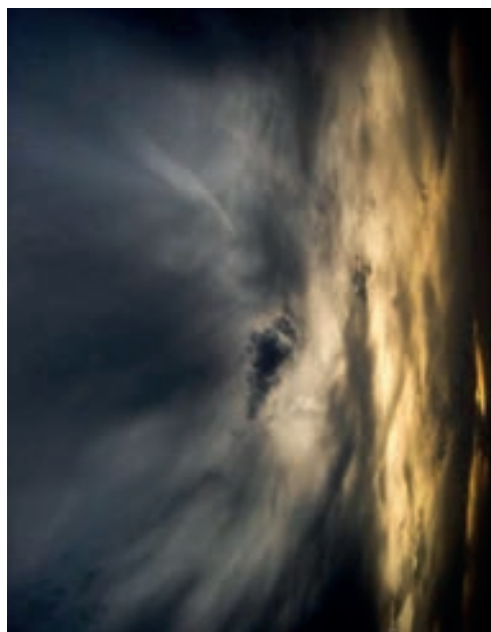

Voor de dienstverlening van huisvandeMens Koksijde kunnen jullie tijdens de kantooruren terecht op het nummer 058 52 08 94 om een afspraak te maken. Je krijgt **Talitha Ligneel**, de administratief medewerkster aan de lijn. Zij is verantwoordelijk voor het plannen van de afspraken met consulente **Julie Dumolein** en de verdere opvolging.

Voor dringende zaken buiten de kantooruren bel je best volgend nummer voor onze permanentiedienst: 057 230 630.

Onze dienstverlening omvat het verzorgen van vrijzinnig humanistische plechtigheden, gespreksbegeleiding, het in orde brengen van wilsverklaringen en informatie verlenen.

Bij vragen, aarzel niet om contact met ons op te nemen.

Ooit er vol verwondering door gegrepen
 Die wonderlijke gebeurtenis
 De zon die langzaam
 Neerdaalt in de zee
 Opvallend toch hoe de zee
 Kalm of woest
 De zon opslorpt
 Zonder dat ze gaat stomen
 En toch zijn wij er van overtuigd
 Willen we de verbeelding blijven beleven
 Dat we de zon zien wegzinken
 Al dan niet in verwondering
 Voor zoveel magie en pracht aan kleuren
 Wachtend op de volgende dag
 Als de zon al heel vroeg
 Of wat later
 Weer oprijst uit de zee
 Om zich aan het firmament te vestigen
 Wij vergapen er ons aan
 Omdat de verbeelding zoveel aangener
 Dan de wetenschap
 Te aanschouwen is
 Zoals we zo dikwijls
 Verbeelding en Illusies verkiezen te koesteren
 Liever dan te leven met de feiten

Gustaaf de meersman

Donderdag 14 december 2023 Lezing
“Het politieke landschap in de Verenigde Staten” door Bert De Vroey

© Chris Asseloo

Bert De Vroey, buitenland-journalist voor de VRT Nieuwsdienst en auteur van het boek “De kleuren van Amerika”, specialiseerde zich in de VS, de regio rond de Middellandse Zee en in internationale migratie.

Tijdens de lezing bespreekt hij het politieke systeem van de VS, met de focus op de Amerikaanse verkiezingen van 2024. Iedereen gaat ervan uit dat het een duel wordt tussen Biden en Trump, maar zeker is dat niet. Er kunnen ook andere kandidaten zijn.

Biden heeft een links en progressief imago en scoort vooral in de grote steden, traditioneel bij arbeiders en minderheden, Trump heeft een rechts en conservatief imago en doet het goed op het platteland, in feite kleine steden, bij ouderen en witte Amerikanen. Niet de kandidaat met de meeste stemmen wint, maar wie de meeste kiesmannen in de 50 staten achter zich krijgt, die worden verkozen volgens het principe “the winner takes it all”. Dat kan onderling nogal wat verschillen, de staten hebben immers een grote autonomie, ook juridisch. Ook zijn er 2 systemen voor de voor-

verkiezingen : bij de “primaries” is de stemming geheim, met stembokjes, bij de “caucuses” komen de leden samen in een zaal om te discussiëren en te stemmen.

Deze voorverkiezingen vinden niet gelijktijdig plaats, maar in de ene staat na de andere. In beide partijen zijn er veel onzekerheden. Wordt Trump weer de kandidaat van de Republicans? Komt zijn verkiezing in het gedrang doordat hij in tenminste 5 rechtszaken terecht moet staan? Hij kan meedoen vanuit de gevangenis. Anderzijds heeft hij een fanatieke achterban. Toch zijn er twee ernstige tegenkandidaten: Nikki Haley en Ron DeSantis, gouverneur van Florida. En dan is er de kans op een derde kandidaat. Veel kans dat Robert Kennedy, zoon van de populaire vermoorde Bobby Kennedy, opkomt als onafhankelijke en zowel bij Biden als bij Trump stemmen weghaalt. Bidens houding in de oorlog tussen Israël en Gaza kost hem veel kiezers. Ook zullen veel mensen niet gaan stemmen. Het wordt dus koffiedik kijken.

Wat zal de overwinning van de ene of de andere kandidaat betekenen? Sinds 1945 spelen de Amerikanen de rol “politieagent van de wereld”, ongeacht wie president is. Trump wil dat niet. Als hij of een andere Republikein wint, wordt hun engagement onzeker. Een historische breuklijn was de Russische invasie in Oekraïne.

Wat dan met de NATO? De U.S. hebben 3,3 miljoen soldaten gestationeerd in 31 landen, waarvan veel in Europa. Wie zal ons dan beschermen?

Robert Claes

© Chris Asseloo

Donderdag 11 januari Lezing door professor Hendrik Vos, “Dit is Europa, de geschiedenis van een unie”

Na eeuwenlange verdeeldheid sloegen zes landen in Europa de handen in elkaar. Grenzen vervaagden en slagbomen verdwenen. Het continent werd verenigd door instellingen op te richten en verdragen te sluiten. Het traject van de Europese eenmaking volgde geen vast patroon.

Het was een grillige lijn vol onverwachte kronkels. Er was nooit een draaiboek of een breed gedragen plan, en toch ontstond, stap voor stap, de Europese Unie. Dit was het werk van mensen : premiers, presidenten, kanseliers en commissarissen, elk op hun tijd. Ze werden bondgenoten of rivalen. Soms konden ze elkaar niet uitstaan, soms werden het zielsverwanten. Ze schreven geschiedenis.

Het begon met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, op 9 mei 1950 voorgesteld door de Franse minister van buitenlandse zaken Robert Schuman, van Luxemburgse afkomst en opgegroeid in Lotharingen toen dat nog Duits was. Hij wou Frankrijk en Duitsland verzoenen en doen samenwerken. Dat lukte dankzij de samenwerking met Jean Monnet, een netwerker en fikser.

Verder kwam het alsnog niet. De oprichting van een Europees leger had er ook kunnen komen, maar het plan struikelde in 1954.

De grote stap voorwaarts : de Verdragen van Rome, ondertekend op 25 maart 1957, de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Dat danken we aan een driemanschap: de Luxemburger Joseph Beck, de Nederlander Wim Beyen en onze Paul-Henri Spaak. Over het plan van Beyen werd onderhandeld onder leiding van Spaak.

Anekdote : de eerste versie van het verdrag werd door de poetshulp bij het huisvuil gezet.

Dan valt het proces stil : president Charles de Gaulle verzette zich aanvankelijk tegen verdere eenmaking. Tot hij kanselier Konrad Adenauer bij hem thuis uitnodigt en het tussen hen klikt : beiden zijn oorlogsmoe. Ettelijke ontmoetingen leiden in 1963 tot het Frans-Duitse vriendschapsverdrag en de afspraak dat voortaan de Franse president en de Duitse kanselier elkaar geregeld zullen ontmoeten, sindsdien de motor van de Frans – Duitse verstandhouding.

Heel veel kleine stapjes hebben zich onder de radar afgespeeld. In tijden van crisis gaat het vaak sneller, zoals na de val van de Berlijnse muur, eind jaren '80: een keerpunt in het jarenlange Duitse verzet tegen de invoering van een eenheidsmunt. De wisselmunt : het laten varen van de kritiek op Kohls plannen voor Duitse eenmaking. Een tête-à-tête van François Mitterand en Helmut Kohl in Straatsburg leidt tot een akkoord. Nochtans waren geen twee mannen zo anders, maar ze begrepen elkaar en hadden een diepe en lange vriendschap, 5 jaar voordien ontstaan tijdens de herdenking van de slag bij Verdun.

Robert Claes

**Donderdag 8 februari Lezing door historicus Wuyts over
"Westerse waarden, mensenrechten en identiteit"**

Een geslaagde openingslezing voor Mensen & Wetenschap Westkust.

"Westerse waarden, mensenrechten en identiteit".

Een gewaardeerd spreker die het publiek – 50 aanwezigen – gedurende meer dan anderhalf uur wist te boeien.

Hij startte met een zoektocht naar de oorsprong van de westerse waarden. De oorsprong vond hij in de oude rijken, zoals dat van Babylonië. Kenmerkend was dat de heersers van toen een aantal waarden hanteerden als basis voor hun handelen. Sommigen waren hardvochtig, anderen gaven meer ruimte aan de overwonnen volkeren. Keizers en heersers in het westen waren vaak autoritair en heersten met zware dwang. Zo werd in ons (vroeger?) onderwijs over Karel de Grote (vader van Europa?) niet vermeld dat hij de overwonnen Saksen uitmoordde. Maar in het oude Griekenland kende men in de stadstaat Athene een zekere vorm van "democratie". De spreker legt uit dat deze zeer selectief was (uitsluiting van vrouwen, slaven, vreemdelingen, ...) maar dat bepaalde elementen (zie later) wel de moeite waard zijn om in overweging te worden genomen bij het verfijnen van onze hedendaagse democratie.

Het legitimeren van het gezag bij ons werd vaak aangebracht door de godsdienst. De keizer/koning werd aangesteld "bij de gratie Gods". Onderdanen kenden hun plaats en sociale of politieke ontwikkeling was onbestaande.

De Verlichting en de Franse Revolutie betekenden een keerpunt. De absolute macht werd gebroken, maar van echte democratie kan men nog niet spreken. Na WO II kregen we een significante verbetering van het lot van de mensen.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Europees verdrag openden nieuwe perspectieven. De tekst van de UVRM werd echter door de islamitische staten niet ondertekend. De spreker meent dat de politieke overheden in gebreke zijn gebleven wat betreft het behandelen van de migratie. Als er zich thans problemen voordoen is dit grotendeels te wijten aan het ontbreken van reglementering

Mensen & Wetenschap Westkust i.s.m. Willem's Fonds en Humanistisch Verbond opende haar activiteiten voor het jaar 2024 met een lezing door historicus Wuyts over

voor en begeleiding van migranten. Een duidelijk en humaan inburgeringsbeleid had heel wat problemen kunnen voorkomen. Hij illustreert zijn stelling met een aantal zelf beleefde toestanden. Over het overdrijven van o.m. de woke-beweging heeft hij geen goed woord.

In het tweede deel van zijn lezing heeft hij het in het bijzonder over "Identiteit". Dit is een belangrijk thema dat thans in de politieke wereld aan de orde is. Individuele identiteit, zo stelt hij, is meevoudig en wordt gevormd in de tijd door een aantal componenten, waarbij de genetische kenmerken veel minder belangrijk zijn dan de omgevingsfactoren zoals gezin, taal, huisvesting, religie en vele andere.

Collectieve identiteit of het (willen) behoren tot bepaalde groepen is een algemeen bekend verschijnsel, maar vaak spitst men de problematiek toe op migranten.

Ben Wuyts opteert in dit verband, als breeddenkend vrijzinnig humanist, voor een duidelijke en humane en seculiere wetgeving, met respect voor het individu maar ook in het algemeen belang van de samenleving.

Over de ideologie van de "Vlaamse Identitaire Beweging" heeft hij geen goed woord over. Het focussen op het "eigen volk" en de (onterechte) waarschuwing voor "omvolking" roept herinneringen op aan gebeurtenissen en drama's van ongeveer honderd jaar geleden.

Als afsluiter keert hij nog even terug naar het oude Athene, meer bepaald naar de manier waarop wetten worden gemaakt en recht wordt gesproken door het volk. Een volksvergadering, zonder beroepspolitici, neemt de beslissingen. Ben Wuyts wijst naar een aantal pogingen in ons land om "burgerraden" samen te stellen op basis van loting. Misschien heeft deze vorm van basisdemocratie nog een toekomst.

*Marc Mortier
voorzitter M&W Westkust*

JURENNE HOOI

Eigen schuld....

Hoe we zorgen dat mensen met enorme schulden hun leven weer op orde krijgen.

Is het hun eigen schuld als mensen in de (financiële) problemen geraken of als ze arm zijn ?

Volgens de vroegere Amerikaanse president Ronald Reagan wel, het was hun eigen fout.

Niet waar, zegt Jurenne Hooi, een Nederlandse gewezen manager van een organisatie betrokken bij de 'schuld-hulpverlening'. Schuld en dergelijke heeft meer oorzaken. Het is belangrijk deze oorzaken grondig te bestuderen alvorens een traject aan de betrokkene voor te leggen.

De auteur pleit voor een andere aanpak dan deze welke meestal door administraties wordt toegepast. De huidige manier van werken probeert de input te optimaliseren, terwijl het de output, het resultaat is dat (meer) onder de aandacht zou moeten komen.

Slagen de hulpverleners erin hun cliënten zodanig te onthalen dat ze zich thuis voelen en bereid zijn hun medewerking te verlenen bij het zoeken naar oplossingen? Deze sukkelaars opnieuw zelfvertrouwen schenken als uitgangspunt voor de samenwerking.

Het is een kwestie van coachen en telkens met twee coaches bereikt men het best resultaten.

Het boek geeft een aantal voorbeelden van 'gevallen', die op het eerste zicht hopeloos waren, maar die dankzij een gepersonaliseerde aanpak tot goede resultaten hebben geleid.

Jurenne Hooi waarschuwt voor moralisme en breekt een lans voor prag-

matisme. Hiervoor is het noodzakelijk dat de medewerkers over voldoende vrijheid kunnen beschikken. Uiteraard zijn er regels en procedures, maar die dienen eerder als leidraad te worden gebruikt dan strikt toegepast.

Cliënten willen als mens behandeld worden en hebben schrik van machines die hun problemen analyseren en oplossingen voorstellen. Veelal hebben die mensen een flink stuk van hun waardigheid verloren en wachten ze op een soort herstel ervan om uit hun pijnlijke situatie te kunnen vertrekken.

Een aanrader voor wie betrokken is bij de welzijnszorg, budgetbegeleiding, enz.

Maar ook elke belangstellende sociaal betrokken medemens zal er nuttige informatie in terugvinden.

Marc Mortier

voorzitter Mensen & Wetenschap Westkust

JURENNE HOOI

Eigen schuld....

Hoe we zorgen dat mensen met enorme schulden hun leven weer op orde krijgen.

AMSTERDAM 2023

174 P.

ISBN 978 90 446 5190 4

SVEN MARY & WALTER DAMEN

Hoelang is levenslang? over schuld, straf en boeten.

Drie 'bekende Vlamingen' aan het woord, de strafpleiters Sven Mary en Walter Damen in gesprek met VRT-journaliste en criminologe Fatma Taspinar.

Bekend van TV waar ze geregeld verschijnen om commentaar te geven op belangrijke aangelegenheden in verband met justitie.

Thans, in boekvorm, een meer diepgaande reflectie over deze onderwerpen.

Beide strafpleiters verdedigen zowel daders als (familie van) slachtoffers, hetgeen volgens hen een klare en evenwichtige kijk garandeert.

Beiden zijn ze voorstander van de rechtsstaat en de door de wet bepaalde krijtlijnen waarbinnen de rechterlijke macht dient te functioneren.

Een absoluut pleidooi ook voor de scheiding der machten. Het is zonder meer gevaarlijk wanneer de wetgevende macht zou proberen de rechterlijke macht/de uitspraken van rechters te beïnvloeden.

Elke burger heeft het recht een gerechtelijke procedure op te starten indien hij/zij zich in zijn/haar rechten bedreigd voelt.

Toegang tot een beroepsprocedure is een verworvenheid en zelfs een cassatieberoep kan een rechterlijke uitspraak verbreken.

Toch wordt volgens deze beide strafpleiters hiervan relatief zuinig gebruik gemaakt.

Tegen de doodstraf zijn ze beiden gekanpt; deze is trouwens afgeschaft, hetgeen is opgenomen in de Grondwet van 2005.

De strafuitvoering is een delicate aangelegenheid en moet gepaard gaan met de nodige zorg. Met geradicaliseerde, verbitterde en rancuneuze vrijgelatenen na het beëindigen van hun straf heeft de maatschappij alleen maar problemen. Dus preventief handelen!

Beide strafpleiters hebben opmerkingen/suggesties bij de bevoegdheden en de werking van de parketten en het Openbaar Ministerie. Dat dit laatste de 'belangen van de gemeenschap' verdedigt wordt met een korrel zout genomen.

Ook het misbruik van de voorlopige hechtenis komt aan de orde. De rol van de media wordt eveneens op de korrel genomen. Beiden pleiten voor de strikte geheimhouding tijdens het onderzoek met als uitgangspunt dat iedereen geacht wordt onschuldig te zijn tot bewijs van het tegendeel.

Zogenaamde 'onderzoeksjournalisten' stellen zich vaak voortvarend op. Ze schenden hierbij het delicate evenwicht tussen de privacy van de betrokkenen en het recht op vrije meningsuiting.

Een interessant en leerrijk boek voor wie meer wil weten over de werking van onze justitie.

Fatma Taspinar is erin geslaagd met beide topadvocaten tot een indrin-

gend gesprek te komen over een aantal maatschappelijk belangrijke thema's.

Marc Mortier

SVEN MARY & WALTER DAMEN
IN GESPREK MET FATMA TASPINAR
Hoelang is levenslang?
over schuld, straf en boeten

PELCKMANS 2023

229 P.

ISBN 978 94 6337 344 9

In de kijker

Na een lange zoektocht naar vrijwillige medewerkers voor de redactieraad van ons tijdschrift hebben we iemand kunnen strikken die na een korte periode al zijn meerwaarde heeft getoond, bezeten door het woord en de correctie van een juiste zinsbouw weet hij ons te charmeren om aan ons tijdschrift nog een extra impuls te geven. Met zo'n gepassioneerde persoon aan boord kan ons tijdschrift zeker floreren. Ard Van Moer lijkt echt de perfecte match te zijn voor ons team.

Ard Van Moer

Vertel iets over jezelf.

Ik bracht mijn jeugd door in Kapellen, ten noorden van Antwerpen. Voor mijn universitaire studies ging ik naar de VUB, omdat ik me al 'redelijk eigennuttig' voelde voor dat het een soort slogan van de universiteit werd. Ik behaalde er een master handelsingenieur en een doctoraat in de wijsbegeerte. Met Brussel had ik een soort haat-liefdeverhouding; ik bleef er lang hangen, maar was er nooit officieel gedomicilieerd. Gedurende een twintigtal jaren gaf ik lessen wiskunde, zowel in het hoger als in het middelbaar onderwijs. Helaas liep dat enkele jaren geleden, op een 'moeilijke' middelbare school in Willebroek, verkeerd af. Toen heb ik het onderwijs de rug toegekeerd, en ben ik de liefde gevolgd naar Nieuwpoort.

In welke verenigingen ben je actief of actief geweest?

Ik heb me in de loop der jaren op allerlei manieren ingezet voor Mensa, een vereniging voor mensen die hoog scoren op een IQ-test. Deze mensen hebben hun eigen mogelijkheden én moeilijkheden, maar er is nog steeds veel onbegrip wat die moeilijkheden betreft. Er wordt dikwijls gezegd of gedacht dat zij hun eigen problemen maar moeten oplossen, als ze dan toch zo intelligent zijn. Terwijl die intelligentie nu vaak net het probleem is.

Wat zijn je hobby's?

Vooraf lezen en wandelen. Met dat wandelen is het de laatste tijd wel wat minder, omdat er nu diabetes bij me is vast-

gesteld, en ik moet opletten voor wondjes aan de voeten. Verder ben ik soms ook vrij maniakaal bezig met gezelschapsspelletjes en alle soorten puzzels. Soms probeer ik ook zelf nieuwe spelletjes of puzzelconcepten te bedenken en uit te werken.

Je bent sinds kort redactielid van de Sprokkel, vanwaar je engagement?

Na mijn verhuis naar Nieuwpoort wilde ik me graag inzetten voor de vrijzinnige gemeenschap in de buurt. Na wat zoeken kwam ik uit bij de Sprokkel, omdat ik graag schrijf en lees, en omdat ik ervan overtuigd ben dat een goed tijdschrift, ook in tijden van sociale media, van groot belang is om gelijkgezinden met elkaar in contact te brengen.

Vanwaar je betrokkenheid in de vrijzinnige werkin?

Al van jongs af aan ben ik geïnteresseerd in filosofie en probeer ik te begrijpen hoe de wereld in elkaar zit. Ik vat altijd gemakkelijk sympathie op voor mensen die het, net als ik, allemaal niet zo goed weten en zoekende zijn, en die het zelf proberen uit te vissen, zonder blindelings achter een of ander gedachtegoed aan te hollen. Tijdens mijn studies filosofie aan de VUB merkte ik dat ik me helemaal kon vinden in de ondogmatische manier van denken van de vrijzinnigen. Toen ik in de Westhoek 'aanspoelde' zocht ik dan ook snel contact met mensen uit het vrijzinnige milieu. En omdat ik genoeg tijd ter beschikking had aarzelde ik niet om een klein steentje bij te dragen aan de verenigingswerking.

Wat is vrijheid voor jou?

Vrijheid is de mogelijkheid je te ontwikkelen, je te tonen en je uit te drukken zoals je wil, zonder dadelijk door anderen veroordeeld te worden, en zonder angst voor wat anderen van je denken. Ook vrij denken is belangrijk, het vermogen je eigen gedachten te denken en geen gedachten die ingelepeld worden door een autoriteit, een instituut, een economisch systeem of een ideologie. Vrij denken gaat vaak gepaard met twijfel en onzekerheid, en velen verkiezen veiligheid en zekerheid boven vrijheid. Maar ik zou zeggen: durf te denken!

Hoe ziet een ideale maatschappij er voor jou uit? Hoe kijk je naar de maatschappelijke problemen van dit moment?

Een goed ingerichte maatschappij is in staat zich aan te passen aan de veranderende behoeften van de mensen. In het beste geval creëert ze zelf geen behoeften die mensen uit zichzelf eigenlijk niet hebben. Mensen moeten samen de samenleving kunnen vormgeven; de samenleving mag niet het volledige leven van de mensen bepalen. Als het systeem enkel overeind kan blijven door via hersenspoelende reclame en sociale druk de consumptie steeds verder op te drijven is er iets mis met dat systeem. Productie zou eigenlijk gericht moeten zijn op de bevrediging van de behoeften van de mensen, en niet op het maken van winst. Dit hangt ook allemaal samen met mijn bezorgdheid over het klimaat. We focussen nu op fossiele brandstoffen en broeikasgassen, maar exponentiële groei op een eindige planeet is gewoon niet eeuwig vol te houden. Op termijn moeten we dus ofwel consuminderen, ofwel naar andere planeten gaan. Wat is het meest realistisch?

Vrije meningsuiting blijft een actueel onderwerp, waar liggen de grenzen voor jou?

Een moeilijke en delicate kwestie. Een gedachte, een gevoel of een mening kan je op zich niet verbieden. De ge-

dachten zijn vrij. Een gevoel als haat kan je als overheid ook niet controleren, behalve in een orwelliaanse dictatuur die het gevoels- en gedachteleven van haar burgers wil beheersen. Moet je dan verbieden dat die haat geuit wordt? Haat opkroppen is meestal nog gevaarlijker dan ze te uiten... Meestal zullen mensen hun gevoelens en gedachten hoe dan ook op een of andere manier naar buiten brengen, en daar kan een overheid –gelukkig– weinig aan doen. Ik denk dat het eerder aan ieder van ons is om op een volwassen manier met onze gevoelens en gedachten om te gaan. En misschien hebben we ook te lang het belang van waarden als wederzijds respect en een goed fatsoen over het hoofd gezien. Een goede opvoeding kan hierbij helpen. Klinkt dat laatste ouderwets?

Is er nog tijd voor iets anders of welke dromen heb je nog?

Na een moeilijke en relatief inactieve periode wil ik binnenkort graag weer aan het werk in een zinvolle job in een rustige omgeving. Als er iemand een voorstel heeft, hoor ik het graag!

Marc Van Muylem

Ben je iemand verloren of sta je op het punt daartoe?
Regel je graag één en ander voor je eigen afscheid?
Maak je graag de balans van je leven eens op?
Ben je actief in de levenseindezorg?

‘Laatste Loodjes’

v.u.: Freddy Morfier - Henri Pirennelelan 72 - 9060 Gent onder auspiciën van UW vzw • Illustratie: Steven Van Helsen

Omdat het einde even belangrijk is als het begin...

Zondag 23 juni, vanaf 11.30
(deuren open 11.00)

TUINFEST met BBQ

met aperitief – BBQ
(1/2 worst, 1/2 witte worst,
brochette, lamskoteletje,
beenham, ribbetjes,
groentebuffet, pasta,
aardappelen, brood en
sausjes)
water – 2 consumpties
(wijn, pils of frisdrank)
koffie en gebak

deelname: 35€, leden VHK 29€, kinderen (-12) 15€

Inschrijven kan tot 17 juni via mail
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com of via telefoon 0494 53 28 63
en het bedrag vooraf, uiterlijk tegen 19 juni, te storten op
rekening Vrijzinnig Huis Koksijde : BE 81 0012 6878 1824

Met steun van

**Bericht aan
de redactieleden**

JAARPLANNING - DEADLINES
Respecteer deze deadlines voor
het toesturen van gegevens:

Editie
juli – aug – sept 2024
zondag 5 mei 2024

Vrijzinnig Huis Koksijde
Galopperstraat 48, 8670 Koksijde
Tel. 058 52 08 94
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com

huysvandeMens Koksijde
Galopperstraat 48, 8670 Koksijde
Tel. 058 52 08 94
koksijde@demens.nu

Willemsfonds Koekelare
contactpersoon: André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

huysvandeMens Diksmuide
Esenweg 30, 8600 Diksmuide
Tel. 051 55 01 60
diksmuide@demens.nu
www.demens.nu

**Willemsfonds
Veurne-De Panne-Koksijde**
contactpersoon: Ivan Winnock
Sasstraat 7, 8630 Veurne
Tel. 058 31 23 57
ivan.winnock@skynet.be

Vrienden van het GO! Westhoek
contactpersoon: Annie Decler
14e Artilleriestraat 7
8600 Diksmuide
Tel. 051 50 15 33
vriendengo.westhoek@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Westhoek**
contactpersoon:
Bernard Van den Haute
Veldstraat 81
8660 Adinkerke
0491 622 955
bvdhaute@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Koekelare-Diksmuide**
contactpersoon:
André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

**Mensen & Wetenschap
Westkust**
contactpersoon:
Marc Mortier
Astridplein 3-401
8670 Koksijde
Gsm 0475 97 21 98
marc-mortier@telenet.be

Panne Instituut

Comité vzw Panne Instituut
contactpersoon:
Eddy Deboyser
Duinhoekstraat 98
8660 De Panne
Tel. 058 41 22 19
Gsm 0473 89 39 14
deboyser.eddy@skynet.be

**Vermeylenfonds
Koksijde-Oostduinkerke**
contactpersoon: Maurits
De Picker, Koninklijke Baan
190A/301, 8670 Koksijde
Gsm 0477 29 38 37
depicker.maurits@skynet.be